



שערורייה חסרת-תקדים אופפת את מפעל האשלג בסדום. ממדיה מגיעים לשואה כלכלית. רבים ניסו בשבועות האחרונים לבחוש בה — ולא כולם בכוונות טהורות. פולטי-טיקאים ועתונים, שאחדים מהם הזדיינו בחצאי-אמיתות ובשקרים ממש, ניסו לדוג דגים פוליטיים מפוקפקים במים המלוחים של בריכות-האשלג. „העולם הזה“, שאינו צד בוֹיכוח ושאינו לו מטרה מפלגתית לשרת, מגיש בזה את הדו"ח האובייקטיבי הראשון, פרי חקירה ממצה ללא משוא-פנים. הוא מקווה כי בזאת יעזור לטהר את האווירה, ליצור בסיס לויכוח ענייני, ולתרום תרומה לדיוניה של ועדת-החקירה הבלתי-תלויה שמונתה החודש על-ידי השר בנטוב.

(ראה שער)

כאילו לא סרה הקללה מן המקום. יד היר-סנית מסתורית שוב רבצה עליו. כמה עשרות ממיטב הכוחות הצעירים בארץ, ובראשם רמטכ"ל לשעבר של צבא ההגנה, הקדישו את כל כוחם להפעיל את המפעל החשוב ביותר של מדינת-ישראל, השוכן ליד חוף ים-המזח. רחוקים ממשפחתי-תיהם, בתנאים חלוציים שאין רבים דוג-מתם בארץ, ניסו להעמיד על רגליו ענק תעשייתי שכבר בלע כמעט 30 מליון לירות יקרות.

השבוע עוד היו מאמצים אלה רחוקים מרחק עצום מההצלחה. תחת ענק יוצר, דמה ייצור האשלג לגמד שחפני, הגוטה

יאמרו האנשים אל לוס: „... כל אשר לך בעיר, הוצא מן המקום. כי משחיתים אנחנו את המקום הזה, כי גדלה צעקתם את פני ה' וישלחנו ה' לשחיתו... השמש יצאה על הארץ... והי' המסיר על סדום ועל עמורה גופרית ואש מאת ה' מן השמים. ויהפוך את הערים האלה) ואת כל הכיכר ואת כל יושבי ה' ערים וצמח האדמה...“

למעלה מארבעת אלפים שנה עברו מאז ירדה קללה זו, הנוראה ביותר בתולדות ה' אנושות, על סדום. אך החודש היה נדמה

ריגול, חבלה — או טימטום? מה גרם לנכש-28 מיליון הלכו לטמיון במפעל האשלג? מי אחראי לגדולה בשערוריות הנכלליות? אעפ"י סקרים

העולם הזה, כוחות שאפשר לזהותם ול-הילחם בהם. השערורייה החדשה של סדום, אחת הי-שואות הכספיות המחרדות ביותר של המ-דינה, היא יצירת בשר-רום, ואת האשמים בה אפשר למצוא בתהליכי חקירה פשוטים. אם יש בכל הפרשה משהו בלתי-טבעי ואל-אנושי, הרי זה מידת הטימטום, השחצנות או הזדון של האחראים לשערורייה. מידה החורגת מתחום הדמיון הנורמלי.

הצדק מחייב כי אחראים אלה יתגלו ב-ירור ויועמדו לדין הציבור — ושהחפים מן הפשע יזוכו מכל דופי. זוהי מטרת דו"ח זה.

ממשלת ישראל הלאימה את מפעל ים-המלח לפני ארבע שנים. היא נטלה לעצמה מניית-יסוד הנותנת לה רוב מוחלט בהכרעה, ולקחה כ-60% מן המניות האחרות. תמור-רתן היא קיבלה על עצמה את החובות של החברה הפרטית הקודמת, נתנה לה מניות של החברה החדשה בשווי של מליון ורבע ל"י ושילמה לה 390 אלף ל"י באגרות חוב הקשורות במטבע חוץ. שותף נוסף בהון המניות: סולל-בונה.

באותו רגע היתה לממשלת ישראל יד חופשית לגמרי בהנהלת המפעל. היא מטרה את סמכותה לשר האחראי — שר הסימנים, דוב יוסף, עליו היה מוטל תפקיד ברור וחד-משמעי: להפעיל את המפעל, להחזיר

בכל רגע לצנח אפיים ארצה ולהפיק את נשמתו. היה זה כאילו התערבו כוחות אל-אנושיים מסתוריים, שליחים של עולם אחר, כדי למנוע את הפרת הקללה העתיקה. העיר שנחרבה בצורה כה מחרדה מפני שלא נמ-צאו בה אפילו עשרה צדיקים, סירבה לקום לתחיה גם אחרי שהתקצו בה עשרות צדיקים מכל כנפי הארץ.

הקללה החדשה

מי שאינו מסתפק בהירורים על כוחות-סתר שמעבר לתחום הטבע, עלול לגלות גורמים הרבה יותר קרובים, שגרמו לקללה החדשה על סדום. יתכן שאמנם פעלו כאן כוחות-סתרי, אולם הם היו כוחות מן

אשר המלומדים נוטים להאמין שהיתה מאורע היסטורי ממש. יס'האלח המקורי השתרע בשעתו מיס'החולה ועד ל-40 ק"מ מדרום לחוף הדרומי הנוכחי של ים-המלח. פניו היו אז גבוהים מפני הים התיכון. אולם במרוצת הזמן הצטמק הים, הצטמצם רק ל-חלק הצפוני של הים הנוכחי. מאוחר יותר, כתוצאה מרעש-ארץ, או בגלל עליה פשוטה של פני הים, פרץ הים את מחיצת הקרקע שחיברה את הלשון עם החוף המערבי, כ"י-סה את כל השטח המהווה כיום את החלק הדרומי של ים-המלח. יתכן מאד כי הערים סדום ועמורה שכנו בחלק פורח זה, שהופי-דה עד אז על-ידי נחלים הקיימים גם כיום על פני השטח או מתחת לפני המים.



* שנתמנה לתפקיד זה ב'1963, עם הקמת המשרד.